

Sygn. akt: I C 262/22 upr

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2022 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Sylwia Piasecka
Protokolant:	p.o. protokolanta sądowego Ilona Szczepańska

po rozpoznaniu w dniu 31 sierpnia 2022 roku w Człuchowie

na rozprawie

sprawy

z powództwa Bank (...) Spółka Akcyjna w W.

przeciwko J. M. i L. M.

o zapłatę

oddala powództwo.

Sygn. akt I C 262/22

UZASADNIENIE

Powód – Bank (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł pozew przeciwko J. M. i L. M. o zasądzenie solidarnie kwoty 23.019,68 złotych z odsetkami umownymi według zmiennej stopy procentowej ustalonej dla zadłużenia przeterminowanego w wysokości dwukrotności sumy stopy referencyjnej NBP oraz 5,5 punktów procentowych (aktualnie 21,5% p.a.) od dnia 20 maja 2022 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda solidarnie kosztów postępowania sądowego.

W uzasadnieniu wskazał, że zawarł z pozwanymi umowę pożyczki nr (...) z dnia 9 marca 2018 roku ewidencjonowana na rachunku nr (...). Zgodnie z treścią umowy powód udzielił pozwanym pożyczki w wysokości 66.800,00 złotych, która pozwani zobowiązali się do spłaty zadłużenia zgodnie z umową. Zaznaczył, że pozwani rozpoczęli obsługę pożyczki zgodnie z zawartymi warunkami spłaty. Następnie jednak zaprzestali wymaganych płatności umownych. W związku z wystąpieniem zadłużenia przeterminowanego brakiem jego spłaty przez pozwanych, powód w dniu 2 lipca 2020 roku wezwał pozwanych do spłaty zadłużenia pod rygorem wypowiedzenia umowy, informując jednocześnie o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zobowiązania.

Wobec braku uregulowania płatności oraz kontaktu z bankiem powód w dniu 4 sierpnia 2020 roku wysłał do pozwanych oświadczenie o wypowiedzeniu umowy z zachowaniem okresu wypowiedzenia 30 dni. W dniu 9 września 2020 roku zobowiązanie stało się wymagalne w całości. Ponadto w związku z brakiem spłaty zadłużenia przeterminowanego powód w dniu 21 czerwca 2021 roku wezwał pozwanych do dobrowolnego spełnienia świadczenia lub ustalenia ugodowych warunków spłaty. Wezwanie to pozostało bez wykonania.

Powód podniósł, że zgodnie z księgami Banku powodowi przysługuje wymagalne roszczenie w łącznej kwocie 23.019,68 złotych, na które składa się kapitał w wysokości 19.184,51 złotych oraz odsetki w wysokości 3.835,17 złotych. Odsetki od zadłużenia przeterminowanego w kwocie 3.835,17 złotych zostały naliczone za okres od dnia 20 listopada 2020 roku do 19 maja 2022 roku według zmiennej stopy procentowej ustalonej dla zadłużenia przeterminowanego w wysokości dwukrotności sumy stopy referencyjnej NBP oraz 5,5 punktów procentowych.

Powód wyjaśnił nadto, że podejmował próby polubownego rozwiązania sporu wzywając pozwanych do spłaty zadłużenia i ewentualnie kontaktu z Bankiem pismami wysyłanymi listami zwykłymi, jak również za zwrotnym potwierdzeniem odbioru wezwanie do zapłaty pod rygorem wypowiedzenia umowy oraz ostateczne wezwanie przedsądowe wykazane jako dowody do pozwu.

Pozwani – L. M. i J. M. zobowiązani do założenia odpowiedzi na pozew w terminie 14 dni nie zajęli stanowiska w sprawie, nie wnieśli o przeprowadzenie rozprawy pod ich nieobecność, jak również nie stawili się na termin rozprawy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 9 marca 2018 roku powód Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z pozwanymi J. M. i L. M. umowę pożyczki ekspresowej nr (...), na podstawie której udzielił pożyczkobiorcom kredytu w wysokości 66.800,00 złotych na okres od dnia 9 marca 2018 roku do dnia 2 marca 2022 roku.

Wyplata pożyczki miała nastąpić po zawarciu umowy i ustanowieniu wszystkich prawnych zabezpieczeń spłaty pożyczki określonych w umowie, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy.

Całkowity koszt pożyczki w dniu zawarcia umowy wynosił 12.965,36 złotych i obejmował odsetki w wysokości 11.341,84 złotych, prowizję za udzielenie pożyczki w wysokości 1.336,00 złotych oraz opłatę za prowadzenie (...) w wysokości określonej w „Taryfie prowizji i opłat bankowych dla klientów detalicznych” za okres na jaki została udzielona pożyczka. Na dzień zawarcia umowy opłata ta wynosiła 287,52 złotych. Ponadto strony ustaliły, że pożyczkobiorcom na cel konsumpcyjny zostanie przelana kwota 59.083,68 złotych, jak również, że pożyczkodawca na podstawie dyspozycji udzielonej przez pożyczkobiorców dokona przelewu kwoty 6.380,32 złotych tytułem sfinalizowania składki ubezpieczeniowej. Ponadto w umowie ustalono wysokości prowizji za udzielenie pożyczki w kwocie 1.336,00 złotych, która miała zostać wypłacona automatycznie z przyznanej pożyczki.

Całkowita kwota do zapłaty przez pożyczkobiorców na dzień zawarcia umowy wynosiła kwotę 78.429,36 złotych i stanowiła sumę całkowitej kwoty pożyczki oraz całkowitego kosztu pożyczki, natomiast wysokość raty kapitałowo – odsetkowej wynosiła 1.627,95 złotych.

dowód: umowa pożyczki ekspresowej z dnia 9 marca 2018 roku k. 12 – 15v.

Powód miał możliwość rozwiązać umowę w całości lub w części poprzez złożenie pożyczkobiorcy pisemnego oświadczenia banku o wypowiedzeniu w całości lub w części jeśli pożyczkobiorca utracił zdolność kredytową, nie zapłacił w terminie określonym w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim poinformowaniu pożyczkobiorcy o konieczności spłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania informacji o braku spłaty wymagalnej części zadłużenia i pomimo wezwania banku lub zagrożenia upadłością pożyczkobiorcy.

Okres wypowiedzenia wynosił 30 dni, a w razie upadłości konsumenta – 7 dni. Przy czym wypowiedzenie umowy z powodu utraty przez pożyczkobiorcę zdolności kredytowej lub zagrożenia upadłością nie może nastąpić w okresie restrukturyzacji zadłużenia, chyba że pożyczkobiorca nienależyście realizuje restrukturyzację zadłużenia.

dowód: umowa pożyczki ekspresowej z dnia 9 marca 2018 roku k. 12 – 15v.

Pismem z dnia 2 lipca 2020 roku powód wezwał pozwanych – J. M. i L. M. do spłaty przeterminowanego zadłużenia, które na dzień sporządzania pisma wynosiło kwotę 3.257,16 złotych, w terminie 14 dni. Jednocześnie powód poinformował pożyczkodawców o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

dowód: potwierdzenie odbioru k. 20 – 21, dowód z innych wniosków dowodowych: kserokopie wezwań z dnia 2 lipca 2020 roku k. 10 – 11.

Pismem z dnia 4 sierpnia 2020 roku powód wypowiedział pozwanym zobowiązanie z uwagi na brak spłaty zadłużenia przeterminowanego, wskazując jednocześnie, że termin wypowiedzenia wynosi 30 dni od daty otrzymania pisma.

dowód: potwierdzenie odbioru k. 22 - 23, dowód z innych wniosków dowodowych: kserokopie wypowiedzenia umowy z dnia 4 sierpnia 2020 roku k. wezwań z dnia 2 lipca 2020 roku k. 8 - 9.

W dniu 21 czerwca 2021 roku powód ostatecznie wezwał pozwanych J. M. i L. M. do zapłaty zadłużenia w wysokości 20.443,86 złotych, które obejmowało kapitał w wysokości 19.184,51 złotych i odsetki w wysokości 1.259,35 złotych.

dowód z innych wniosków dowodowych: ostateczne wezwanie przedsądowe z dnia 21 czerwca 2021 roku k. 6 – 7.

W dniu 20 maja 2022 roku powód wystawił wyciąg z ksiąg banku, w którym stwierdził, że z tytułu umowy pożyczki z dnia 9 marca 2018 roku zawartej z pozwanymi J. M. i L. M. powodowi przysługuje roszczenie o zapłatę kwoty 23.019,68 złotych na dzień 20 maja 2022 roku. Na zobowiązanie dłużnika składa się należność główna – kapitał w wysokości 19.184,51 złotych oraz odsetki w wysokości 3.835,17 złotych, w tym odsetki karne od zadłużenia przeterminowanego naliczone za okres od 20 listopada 2020 roku do dnia 19 maja 2020 roku według zmiennej stopy procentowej ustalonej dla zadłużenia przeterminowanego w wysokości dwukrotności sumy: stopy referencyjnej NBP oraz 5,5 punktów procentowych.

dowód: wyciąg z ksiąg banku z dnia 20 maja 2022 roku k. 5.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie, mimo że pozwani L. M. i J. M. - prawidłowo wezwani na termin rozprawy nie stawili się, nie zajęli stanowiska w sprawie w odpowiedzi na pozew, jak również nie wniesli o przeprowadzenie rozprawy pod ich nieobecność, pomimo pouczenia ich o skutkach tych zaniechań. Uzasadniało to zatem, stosownie do treści art. 339 § 2 kpc, uwzględnienie podstawy faktycznej powoda i w konsekwencji wydanie wyroku zaocznego. Podkreślić jednak należy, że wydanie wyroku zaocznego może nastąpić tylko wówczas, gdy Sąd rozpoznający sprawę, nie ma żadnych uzasadnionych wątpliwości co do prawdziwości twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie. Niezależnie bowiem od ustalenia podstawy faktycznej Sąd jest zawsze zobowiązany rozważyć, czy żądanie pozwu jest zasadne w świetle norm prawa materialnego. Negatywny natomiast wynik takiej analizy powoduje wydanie wyroku zaocznego oddalającego powództwa, gdyż w tym zakresie nie obowiązuje domniemanie z art. 339 § 2 kpc (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1972 roku, III CRN 30/72, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 1973, III CRN 59/73). Dlatego też obowiązkiem strony powodowej jest dołączenie do pozwu dowodów, które umożliwią Sądowi weryfikację twierdzeń pozwu pod kątem spełnienia przesłanek z art. 339 kpc. Brak jakichkolwiek dokumentów powoduje, że przytoczone okoliczności budzą wątpliwości co skutkuje oddaleniem powództwa - nawet przy biernej postawie strony pozwanej - gdyż nie jest możliwym przyjęcie za prawdziwych twierdzeń pozwu. Tym bardziej, że z treści art. 3 k.p.c. wynika obowiązek stron i ich pełnomocników do przedstawiania dowodów istotnych w sprawie.

W toku niniejszego procesu strona powodowa winna udowodnić zarówno zasadność, jak i wysokość określonej wierzytelności. Zgodnie bowiem z treścią art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi określone dla siebie skutki prawne, tym bardziej, że ciężar dowodu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów i spełnia przy tym dwie zasadnicze funkcje. Po pierwsze dynamizuje postępowanie dowodowe w systemie obowiązywania zasady sporności (kontradiktoryjności) w procesie, po drugie określa wynik

merytoryczny sporu (sprawy) w sytuacji krytycznej, gdy strona nie udowodni faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. K. Piasecki, Kodeks cywilny. Księga pierwsza. Część ogólna. Komentarz, Zakamycze, 2003 r.). Oznacza to, że Sąd tylko wyjątkowo winien ingerować w przebieg postępowania dowodowego dopuszczając dowody z urzędu, które to uprawnienie wynika z treści przepisu art. 232 k.p.c. Ponadto, zgodnie z przyjętą linią orzecznictwa, obowiązek wskazania dowodów potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy, obciąża przede wszystkim strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 października 1996 r., III CKN 6/96, OSNC 1997/3/29), ponieważ Sąd został wyposażony jedynie w uprawnienie, a nie obowiązek, dopuszczenia dalszych jeszcze, nie wskazanych przez żadną ze stron, dowodów, kierując się przy tym własną oceną, czy zebrany w sprawie materiał jest - czy też nie jest - dostateczny do jej rozstrzygnięcia (art. 316 § 1 in principio k.p.c.). Dlatego też Sąd powinien korzystać z przewidzianego w art. 232 zd. 2 k.p.c. uprawnienia powściągliwie i z umiarem, pamiętając, że taka inicjatywa należy przede wszystkim do samych stron i że cały rozpoznawany spór jest ich sprawą, a nie sądu. Podkreślić również należy, że zasada kontrydiktoryjności winna być całkowicie zachowana zwłaszcza wówczas, gdy strony korzystają z pomocy profesjonalnych pełnomocników.

W przedmiotowej sprawie powód wywodził swoje roszczenie z umowy pożyczki ekspresowej nr (...), na podstawie której pozwani otrzymali do dyspozycji określoną kwotę.

Zgodnie z treścią art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 1988 ze zm.) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Oznacza to, że na powodzie ciążył obowiązek przekazania kredytobiorcy określonej kwoty, na pozwanych zaś spoczywało zobowiązanie zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Z kolei art. 75 ust. 1 prawa bankowego precyzuje, że w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu bank może wypowiedzieć umowę kredytu.

Powód w celu wykazania zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia przedłożył umowę pożyczki ekspresowej nr (...), wyciąg z ksiąg banku, wezwania do zapłaty i wypowiedzenie umowy.

W ocenie Sądu z zaoferowanego w sprawie materiału dowodowego bezspornie wynika, że pozwani J. M. i L. M. zawarli z powodem umowę pożyczki ekspresowej nr (...), na podstawie której otrzymali do dyspozycji określoną kwotę, zobowiązując się do jej spłaty zgodnie z harmonogramem.

Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy, Sąd powziął wątpliwości co do wysokości dochodzonego roszczenia, w szczególności sposobu jego wyliczenia oraz faktycznej wymagalności tego roszczenia.

Niewątpliwym natomiast jest, że powód - jako profesjonalista winien wykazać nie tylko zasadność, ale przede wszystkim wysokość dochodzonego roszczenia. Tym bardziej, że już na etapie elektronicznego postępowania upominawczego organ orzekający stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty z uwagi na wątpliwości co do wymagalności dochodzonego roszczenia. Powód, pomimo tych informacji, nie zaoferował w sprawie takiego materiału dowodowego, z którego w sposób nie budzący wątpliwości wynikałoby od kiedy i w jakim zakresie pozwani zalegali ze spłatą zobowiązania. W szczególności powód nie przedstawił historii obsługi zobowiązania, z której wynikałyby termin zapłaty poszczególnych rat, status ich płatności (opóźniona/terminowa/zaległa) oraz ilość i wysokość rat zaległych na chwilę złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy przez bank prezentuje harmonogram.

W konsekwencji Sąd nie miał możliwości weryfikacji żądanej należności, przede wszystkim pod kątem tego co składało się na (niezapłacony) kapitał, jak rozliczane (na co zaliczane) były poszczególne wpłaty, przy przyjęciu jakiego oprocentowania i od jakich kwot naliczane były odsetki. Istotnym jest również, że Sąd został pozbawiony możliwości ustalenia od kiedy roszczenie pozwanych stało się wymagalne, a zatem kiedy zaistniały przesłanki do wypowiedzenia

umowy. Ustalenie tej okoliczności miało istotne znaczenie z uwagi na badanie czy roszczenie pozwanych nie było przedawnione, jak również czy powód podjął czynności w postaci wypowiedzenia umowy w najwcześniejszym możliwym terminie.

Niewątpliwym bowiem jest, że wezwanie dłużnika do spełnienia świadczenia na podstawie art. 455 kc może wywrzeć skutek w zakresie rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia, ale tylko wówczas gdy zostanie ustalone, iż uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. W sytuacji, gdy wierzyciel będzie zwlekał z wezwaniem dłużnika do spełnienia świadczenia, to okoliczność ta nie będzie miała znaczenia dla biegu terminu przedawnienia, ponieważ ono i tak rozpocznie swój bieg w czasie, w którym wierzyciel miał możliwość dokonania tej czynności, niezależnie od jego świadomości co do przysługiwania mu roszczenia. Wezwanie dłużnika do spełnienia świadczenia na podstawie art. 455 kc powoduje wymagalność tego roszczenia albowiem z tą chwilą wierzyciel uzyskuje możliwość przymusowej realizacji świadczenia, a dłużnik powinien to żądanie spełnić. Skutkiem niespełnienia świadczenia w terminie jest opóźnienie dłużnika, a w każdym wypadku opóźnienia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać świadczenia ubocznego w postaci odsetek za opóźnienie (por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 15 kwietnia 2021 roku, I (...) 104/21).

Istotnym jest nadto, że rozłożenie świadczenia jednorazowego na raty skutkuje różnymi terminami rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia roszczeń o zapłatę poszczególnych wymagalnych rat (art. 120 § 1 zd. 1 kc) (por. uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 27 lipca 2021 roku, III CZP 17/21).

Wprawdzie powód celem wykazania zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia przedłożył wyciąg z ksiąg banku. Należy jednak pamiętać, że wyrokiem z dnia 15 marca 2011 roku (sygn. P 7/09, opubl. w OTK-A 2011/2/12) Trybunał Konstytucyjny uznał, iż art. 95 ust. 1 ustawy Prawo bankowe jest niezgodny z określonymi przepisami Konstytucji w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta. Dlatego też Sąd nie obdarzył walorem dowodowym przedłożonego przez powoda wyciągu z ksiąg banku. Ponadto z dokumentu tego nie wynika w sposób nie budzący wątpliwości sposób ustalenia wysokości dochodzonego roszczenia w zakresie kapitału i odsetek.

Wobec powyższego, w ocenie Sądu, skoro strona powodowa nie wykazała wymagalności i wysokości dochodzonego roszczenia, to powództwo należało oddalić w całości.